

Inici / «Imago librorum», o Un recorregut per la forma dels llibres del darrer mil·lenni

Butlletí EdL

Informa't de les nostres últimes notícies!

Correu electrònic *

La vostra adreça de correu electrònic

No soc un robot

reCAPTCHA

Privadesa - Condicions

Subscriu-t'hi [Manage](#)

[existing](#)

Notícies

Arxiu mensual

[octubre 2022](#) (2)

[setembre 2022](#) (13)

[juliol 2022](#) (14)

[juny 2022](#) (11)

[maig 2022](#) (14)

«Imago librorum», o Un recorregut per la forma dels llibres del darrer mil·lenni

Enviat per nuvibo
el dc., 05/10/2022 - 08:02

Barbieri, Edoardo (ed.). *Imago librorum: mille anni di forme del libro in Europa: atti del convegno di Rovereto-Trento, 24-26 maggio 2017*. Prefaz., Edoardo Barbieri; introd., Frédéric Barbier; indici, Stefano Cassini. Firenze: Leo S. Olschki, 2021. XXXIV, 523 p., [16] p. de lám. col. (Biblioteca di bibliografia: documents and studies in book and library history; 215). ISBN 978-88-222-6773-3. 60 €.

The global index for continuing resorces

[Entra](#)

ISSN 2696-4201

Cerca en aquest blog

Traductor automàtic

Select Language

Matèries

[llibreries especialitzades](#)(30)
[llibreries](#)(90) [inauguració](#)(31)
[Gremi de Llibreters de Catalunya](#)(22) [Escola de Llibreria](#)(67) [Barcelona](#)(29)
[més etiquetes](#)

Pàgina 1 >>

Imago librorum és un recull de les comunicacions presentades en el congrés homònim celebrat a la ciutat italiana de Trento el maig de 2017, organitzat en col·laboració entre la Biblioteca Comunale di Trento, la Biblioteca Civica “Girolamo Tartarotti” de Rovereto i el Centro di ricerca Europeo libro, editoria, biblioteca (CRELEB) de la Universitat Catòlica de Milà, dirigit pel professor Edoardo Barbieri, un dels grans experts en la història del llibre i el món editorial des del segle XV fins a l'actualitat.

El volum aplega les intervencions de vint-i-un investigadors que, vistes en conjunt, són una reflexió sobre la naturalesa i la forma del llibre tal i com l'hem conegut en el darrer mil·lenni i, particularment, en els darrers 500 anys, des de la invenció de la impremta amb tipus mòbils cap endavant a l'Europa occidental.

Les comunicacions, en italià i en anglès, s'agrupen en quatre parts de cinc textos

cadascuna, totes elles
acompanyades
d'imatges il·lustratives
dels impresos i
manuscrits sobre els
quals disserten. Les
precedeix una
introducció de Frédéric
Barbier, director de
recerca honorari del
Centre National de la
Recherche Scientifique
(CNRS) i el més gran
historiador del llibre
europeu en l'actualitat.
Barbier proposa un
recorregut per la
història del llibre imprès
que sintetitza en dos
moments clau: els
primers passos de
l'invent de Gutenberg i
l'ús de la impremta per
part de Luter i els seus
deixebles.

La primera part, titulada
«Non di solo *codex*:
forme alternative del
libro occidentale»,
tracta de les formes
alternatives que han
pres els documents
diferents a la del còdex,
és a dir, al llibre format
per fulls plegats i cosits
o encolats, i protegits
per unes tapes. Les
comunicacions se
centren principalment
en els rotlles de
pergamí però també hi
ha espai per parlar dels
fulls solts i els llibres
digitals.

La segona part, «La parola sul foglio: spazio e resa grafica», està dedicada a parlar de la relació entre el text i l'espai. Destaquem la comunicació d'Ursula Stampfer sobre l'*scriptorium* de l'abadia de Novacella (Tirol del Sud), encarregada de la realització d'un llibre litúrgic en dos volums de grans dimensions (70 x 50 cm). La realització del manuscrit, que incloïa text, música i miniatures, no va ser obra d'una sola persona sinó d'un equip ben organitzat i va requerir, necessàriament, una organització prèvia de l'espai, full a full, que els diferents amanuenses i il·luminadors van anar omplint.

Les comunicacions de la tercera part, «Dal testo al libro: organizzare e comunicare contenuti», reflexionen sobre les diverses estratègies escollides per tal que els continguts textuais fossin més fàcilment disponibles pels lectors. Entre d'altres, es parla de la portada, el desenvolupament de la qual va tenir diverses

fases al llarg de tot el període del llibre incunable; de les rúbriques, ja fossin manuscrites o impreses, en els primers incunables; i de l'ús de diferents fonts i cossos tipogràfics en documents efímers destinats a ser publicats enganxant-los a les parets.

La quarta i última part, «Illustrare il testo / raffigurare il testo, ovvero la sfida tra parole e immagini», tracta de la il·lustració dels llibres i de la seva relació amb el text, centrant-se en la il·luminació dels manuscrits i l'ús de gravats xilogràfics en els llibres impresos. Destaquem el recorregut que fa Gianfranco Crupi per la història dels llibres mòbils, els quals contenen diversos elements de paper com rodes, discos i pestanyes que podien ser moguts pel lector, fent un èmfasi especial en llibres d'astronomia i d'anatomia.

Acompanyen els textos els resums en anglès de les diferents comunicacions, uns complets índexs analítics i un plec de

fulls de làmines amb setze imatges de gran qualitat. Aquestes imatges són una selecció dels llibres procedents principalment de la Biblioteca Cívica de Rovereto que es van poder veure a l'exposició que va tenir lloc juntament amb el congrés i que compta amb un [catàleg en línia](#).

Com no podia ser d'una altra manera en un llibre que tracta sobre els aspectes materials dels llibres i que és obra d'una editorial italiana tan prestigiosa com la [Casa Editrice Leo S. Olschki](#), el volum fa goig de llegir i de tocar: paper de bona qualitat, marges amplis i bona obertura del relligat, tipus de lletra clara i agradable, i una impressió excel·lent tant del text com de les il·lustracions que els acompanyen. En suma, una edició ben curada.

En la introducció, Frédéric Barbier reflexiona sobre la revolució dels nous mitjans d'informació i comunicació en la qual estem immersos i que, teòricament, havia d'acabar amb el llibre tradicional en paper. Però, a la vegada,

emfasitza la paradoxa que, igual que l'època de Gutenberg va ser el moment en què es van copiar més manuscrits, l'era dels nous mitjans és el moment en què s'imprimeixen més llibres. És en aquest context de profunds canvis culturals on els historiadors dels llibres han d'elaborar una reflexió històrica atenta a les transformacions passades i actuals en el món del llibre.

[Núria Cangròs i Alonso](#)

CRAI Biblioteca de Fons Antic. Universitat de Barcelona.

tipus document

[llibres](#)

[Butlletí](#)

Afegeix un nou comentari

El vostre nom

Comment *

[Sobre els formats de text](#)

Filtered HTML

Les adreces web i de correu electrònic es transformen en